

Asia: VN/7823/2019-LVM-63

Täydentävä lausuntopyyntö: Hallituksen esitys merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Aluksista peräisin olevan jätteen vastaanottoa satamissa koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista.

Aluksista peräisin olevan jätteen vastaanottoa satamissa koskeva sääntely

MYSL 1 luvun 3 §: soveltamisalan tarkentaminen

Ehdotuksen mukaan sisävesillä sijaitsevat huvivenesatamat, joissa on alle 50 venepaikkaa, suljettaisiin kokonaan lain 9 ja 10 lukujen ulkopuolelle, joissa säädetään satamien vastaanottolaitteista ja alusten velvollisuudesta jättää jätteet satamaan. Tämän kokoisissa satamissa ei siten tarvitsisi järjestää jätteiden vastaanottoa lainkaan, eikä näissä satamissa käyvillä huviveneillä olisi myöskään velvoitetta jättää jätteitään satamaan. Ympäristöministeriö katsoo, että sisävesien pienimuotoisen toiminnan rajaa tulisi yhtenäistää merialueen huvivenesatamien kanssa, missä sataman rajana on 25 venepaikkaa. Ehdotettu 50 venepaikan raja sisävesillä ei ole ympäristöministeriön näkemyksen mukaan perusteltavissa, koska jätteiden jättömahdollisuus myös sisävesisatamissa tulisi taata roskaantumisen ehkäisemiseksi. Vesistöjen ympäristönsuojelun tason nostamiseksi ja viihtyvyyden parantamiseksi sekä järvien roskaantumisen ehkäisemiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että myös sisävesillä olevissa alle 50 venepaikan huvivenesatamissa on asianmukaiset vastaanottolaitteet. Olisi myös veneilijöiden etu, että heillä olisi mahdollisuus jättää jätteet käydessään huvivenesatamassa eikä jätteitä tarvitsisi kuljettaa pitkiä matkoja.

9 ja 10 lukujen ulkopuolelle ehdotetaan 3 kohdan mukaan suljettavan myös ”yksinomaan kotimaanliikenteessä toimivia kantavuudeltaan alle 1350 tonnin matkustaja-aluksia palveleviin satamiin, joihin kyseiset alukset eivät toimita jätteitä.” Ehdotettu sanamuoto näyttäisi jättävän alusten harkittavaksi haluavatko he jättää jätteitä satamaan vai ei. Perustelujen mukaan ehdotuksen taustalla on se, että pienet alukset jättävät jätteensä yhteen satamaan, mutta eivät kaikkiin matkan varrella oleviin satamiin. Säännös jättää avoimeksi, mistä valvontaviranomainen tietää, mitkä satamat ovat tällaisia, joihin alukset eivät jätä jätteitä. Jos alukset eivät jätä jätteitä tiettyyn satamaan, sataman ei tarvitsisi järjestää jätehuoltoa. Tällöin alukset eivät voi myöskään jättää jätteitä kyseiseen satamaan eikä jätteiden jättöpakko toteudu.

Säännös näyttäisi myös olevan päällekkäinen 9 luvun 1 §:n 4 momentin kanssa. Ympäristöministeriö ehdottaa, että säännöksen sanamuotoa muutettaisiin esimerkiksi tämänlaiseksi:

”3) yksinomaan kotimaanliikenteessä toimivia kantavuudeltaan alle 1350 tonnin matkustaja-aluksia palveleviin satamiin, joihin kyseiset alukset eivät toimita jätteitä. jos tällaisten alusten yleisesti liikennöimän reitin varrella on vähintään yksi satama, johon jätteet voi toimittaa.” Tällaisessakin tilanteessa tulisi toimintaa voida valvoa. Jos tietyt satamat jätetään kokonaan 9 ja 10 lukujen ulkopuolelle, jäävät ne, samoin kuin niissä käyvät alukset, valvonnan ulkopuolelle.

MYSL 9 luvun 1 §: yhdyskuntajätejakeiden vastaanottovelvoitteet ja vastaanottolaitteiden toiminnan varmistaminen

Ympäristöministeriö pitää hyvänä kauppamerenkulun satamille ehdotettuja erilliskeräysvaatimuksia.

Sen sijaan huvivenesatamien erilliskeräysvelvoitteiden osalta (9 luvun 3 §) ympäristöministeriö viittaa edellisellä lausuntokierroksella antamaansa lausuntoon ja katsoo edelleen, että huvivenesatamien yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteita tulisi yhtenäistää valmisteilla olevan jätelain ja jäteasetuksen kanssa. Jätedirektiivin muutoksen täytäntöön panemiseksi kotitalouksien yhdyskuntajätteiden erilliskeräysvelvoitteet tulevat tiukentumaan huomattavasti. Huviveneilystä peräisin olevat jätteet ovat pääosin verrannollisia asumisessa syntyvään jätteeseen, ja sääntelyn yhtenäisyyden vuoksi olisi perusteltua, että veneilyyn kohdistuisi saman tyyppiset erilliskeräysvaatimukset kuin muuhun asumisessa syntyvään jätteeseen.

Vähimmäisvaatimus voisi olla esimerkiksi se, että jos huvivenesataman on järjestettävä yhdyskuntajätteiden erilliskeräys satamatoiminnoissaan jäteasetukseen valmisteilla olevien erilliskeräysvaatimusten mukaan, tällaisen sataman tulisi ottaa erilliskerätty jäte vastaan myös huviveneiltä.

Erilliskerättyjen jätteiden asianmukainen vastaanotto huvivenesatamissa myös kannustaisi veneilijöitä lajittelemaan veneessä syntyvät jätteet, mikä lisäisi merenkulun ympäristönsuojelun tasoa ja edistäisi jätedirektiivin mukaisen erittäin haasteellisen yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamista.

Huvivenesatamien yhdyskuntajätteen erilliskeräysvaatimus tukisi myös 10 luvussa aluksille säädettyä jätteiden jättöpakkoa. Jos vastaanottolaitteet puuttuvat satamasta, aluksille säädetty jätteiden jättöpakko jää toteutumatta. Tällöin on vaarana, että roskia jätetään rannoille, joista ne päätyvät vesistöihin ja voivat aiheuttaa haittaa myös vesieliöstölle. 10 luvun 1 §:n perustelujen mukaan myös MARPOL-yleissopimus näyttäisi edellyttävän kiinteiden jätteiden osalta ainakin muovin ja elintarvikkejätteiden keräystä erikseen kotitalousjätteistä. Tästäkin syystä erilliskeräysvaatimuksia olisi tarpeen tarkistaa.

Lisäksi ympäristöministeriö ehdottaa harkittavaksi, voisiko 9 luvussa säädettävät tarkemmat yhdyskuntajätteen erilliskeräysvaatimukset antaa kuitenkin valtioneuvoston asetuksella, kuten jätelainsäädännössäkin tehdään. Jätedirektiivin sitovien kierrätystavoitteiden korkean tason vuoksi erilliskeräysvaatimukseen voi tulla muutostarpeita, jolloin niihin olisi helpompi reagoida asetuksen kuin lain muuttamisella.

Yleisperustelujen luku 11 - Suhde muihin esityksiin

Ympäristöministeriö ehdottaa, että luvussa 11 mainittaisiin myös valmisteilla oleva jätelain muutos, joka on tarkoitus antaa keväällä 2021 eduskunnalle. Vaikka näissä lakihankkeissa ei muuteta samoja lakeja, ne ovat samaan aikaan eduskunnan käsiteltävänä, ja jätelain muutoksella on sisällöllinen yhteys satamien vastaanottolaitteita koskevaan sääntelyyn.

Öljyn päästökielto ja öljypäästömaksu

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne öljyn päästökielellä ja öljypäästömaksusta.

MYSL 2 luvun 1 § ja 3 luvun 1 §: öljyn päästökielellä ja öljypäästömaksun laajentaminen mineraaliöljyihin rinnastuviin aineisiin

Ympäristöministeriö esittää, että Liikenne- ja viestintäministeriö työskentelisi aktiivisesti Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) niin, että järjestössä voitaisiin sopia öljyn päästökielellä ja –rajoituksen laajentamisesta öljyyn tai öljypitoiseen seokseen ominaisuuksiltaan rinnastuviin hiilivetyihin tai muihin niiden kaltaisesti aluksella käytettäviin haitallisiin aineisiin. Ympäristöministeriön mielestä talousvyöhykkeellä kulkevalle ulkomaiselle alukselle pitäisi voida määrätä näiden aineiden mereen päästämistä päästömaksu ja mahdollinen rikosoikeudellinen seuraamus. MARPOL yleissopimuksen I liitteen öljyn määritelmä on nykyoloissa ja erityisesti polttoaineiden näköpiirissä oleva kehitys huomioon ottaen liian suppea.

Meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkihaitallisuutta koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkihaitallisuutta koskevasta sääntelystä.

-

Alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntelystä.

-

Painolastivesisääntelyn soveltuminen jäänmurtajiin

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne painolastivesisääntelyn soveltumisesta jäänmurtajiin.

Ympäristöministeriö katsoo, että eräiden jäänmurtajien rajaaminen sääntelyn ulkopuolelle voisi olla mahdollista, jos jäänmurtajat toimivat vain Itämeren alueella. Vieraslajien kulkeutumisen ehkäisemisen huomioimiseksi jäänmurtajatoiminnassa ympäristöministeriö viittaa edellisellä lausuntokierroksella antamaansa lausuntoon.

Alusturvallisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusturvallisuuslakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Alusrekisterilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusrekisterilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Turvatoimilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne turvatoimilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Valtavaara Minna
Ympäristöministeriö